

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

Opvscvla Spiritvalia - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae
Christianae. III. Manuductio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De
Sacrificio Missae. VI. De Discretionem Spirituum ... Operum Eminentiss.
Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

Cap. 9. Transitus ab aspirationibus ad Contemplationem. Addita quaedam
de Aspiratione passiva: Quid sit Contemplatio: Ejus objectum, & causae

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969

amore dulcior sit, & amor ex causis ritè perpensis iusti doloris securior & incitator: cumque commiscantur actus unius viæ cum actibus & exercitiis alterius, incipientes ad maiora jugiter aspirant: proficientes verò & perfecti memoriam retinent & affectum earum rerum, quæ sunt fundamenta perfectionis & prima principia sanctitatis.

CAP. IX. *Transitus ab aspirationibus ad contemplationem. Addita quedam de aspiratione passiva. Quid sit Contemplatio. Ejus objectum & causa.*

I. **A**spirationibus tanquam alis evehitur anima ad felicissimas cum Deo nuptias: earum enim mediante usu id evenire potest quod dixit Abbas Allois, (a) *Quia si vult homo, in una die usque ad vesperam pervenit ad mensuram Divinitatis.* Sed hoc rarum, difficillimum & vix intelligibile est: & nos infra de duratione status aspirationum differemus. Nunc videndum quo pacto ab illis ad contemplationem fiat transitus. Revocata si quidem ad interiora sua, mediante aspirationum activitate, inferioris hominis capacitate, & elevata ad Deum mente motibus anagogicis, affectuque succenso, spiritus rationalis à vinculis passionum & fallaciis seculi expeditus, ad cælestia perlustranda lumen internum dirigit & ad statum transit altissimæ, ac divinæ contemplationis. *Illuxerunt*, inquit Psalmographus, (b) *coruscationes tuæ orbem terrarum vidit & commota est terra.* Sunt enim aspirationes quasi subitaneæ illustrationes, quibus subinde coruscantibus, terra humani cordis admiratione cælestium excitata, terrena relinquens ad superna elevatur. Quia verò celerrimè motiones istæ anagogicæ peraguntur, nisi aspirans cogitationes impertinentes, quæ animo sese ingerunt, rejiciat, aliamque protinus substituat aspirationem, cujus additione distractio cohibeatur, haud fieri poterit, quin mens prona ad evagationem statim ad externa dilabatur, quæ sensibus objiciuntur. Hanc calamitatem in seipso experie-

^a Vita pat. lib. 5. libel. 1. ^b Psal. 76. & 96.

batur & sic deplorabat Augustinus: (c) *Aliquando intromittis me in affectum multum inusitatum introrsus, ad nescio quam dulcedinem: quæ si perficiatur in me, nescio quid erit, quod vita ista non erit. Sed recido in hæc arummosis ponderibus & resorbeor solitis & teneor & multum fleo, sed multum teneor. Tantum consuetudinis sarcina digna est. Hic esse valeo, nec volo; illic volo, nec valeo, miser utrobique.* Satagendum est itaque, ut spiritus in se ipso conclusus, atque à distractionibus, affectuque inordinato liber exardescat sicut ignis; & suspiriis ac desideriiis piè scintillantibus seipsum bene afficiat & Deo conjungat.

II. In hoc statu aspirationis vix ultra annum devotus exercitator detinebitur, ut Gelenius observat: (d) solet enim eo spatio emenso ad firmum intuitum contemplationis transire, ut ignem amoris intus clausum ab instantaneo motu anagogico ad ampliora spiritualis magnitudinis spatia extendat. Si quis tamen gratia abundantiori à Deo præventus & illustratus fuerit, brevissimo tempore & ut Mystici nonnulli asseverant, (e) intra duos menses ad magnam perveniet contemplationem. Utrum verò transire quis debeat ab aspiratione ad contemplationem, hoc indicio cognoscet: si constet experientiâ orationes jaculatorias solito ardore destitui & internam dispositionem ad intuitus & inhæssiones spirituales inclinare, quasi ad quietem mentalem, non per gustum & intuitum transeuntem, sed qui permanens sit & perseverans. Sunt quidam spiritu uteri sui coarctati, quasi mustum absque spiraculo, quod lagunculas novas dirumpit, qui parum memores vicissitudinis humanæ ac inconstantis naturæ, impatientissimo desiderio ad Deum feruntur, quasi velint omnia divina quodammodo deglutire: Hi miserè decipiunt se ipsos, quia mox fatigari deficiunt & internam animi serenitatem adeò necessariam ad contemplationem obscurant & perdunt. Alii inconsulto statum aspiratio-

c Lib. 10. Confess. c. 140. d Part. 1. dec. 6. art. 6. & Cansfeld. de volunt. Dei p. 1. c. 18. e Dionys. cap. 7. myst. Theologiæ. & epist. ad Caium.

num deferunt, ne minus proficere videantur, quam cæteri, quos legunt vel audiunt in altiori statu versari: & hi consilio ac humilitate carentes, præcipitio proximi sunt & ruinæ, quia sine duce viæ, sine ope scilicet divinæ gratiæ, per ignotas sibi semitas iter difficillimum arripiunt. Alii denique subtilioris ingenii nudis discursibus & speculationibus intellectus contenti, posse se illis Deum possidere existimant, sine amore, qui nos similes Deo facit: & hi similes sunt antiquis Philosophis, evanescentes in cogitationibus suis & colentes pro Deo suo phantasmata sua. Quælibet enim speculatio intellectus est quid humanum, quod nos in proprio carcere vinctos detinet: amor autem est quid divinum, quod nos elevat & rapit extra nos, atque in Deum transformat. Quare Dionysius Timotheum monet, ut omnia intelligibilia transcendat & ad Caium scribens ait: *Divinæ tenebræ omnem abscondunt cognitionem; & si quis viso Deo, cognovit id quod vidit, nequaquam ipsum vidit, sed aliquid e rebus ejus, quæ existunt & cognoscuntur.* Cui consonans Maximus Martyr: (f) *Vnus, inquit, Deus sine principio, incomprehensibilis, totam vim ut sit habens per totum, notionem quando & quomodo sit penitus repellens, utpote nulli eorum qui sunt exrepresentatione naturali cognitus.* Qui putant aliter se posse Deum intelligere & contemplari, parum tutâ gradiuntur viâ; solido enim fundamento pietatis destituti, cum naturalis de Deo oblectatio disparuerit, ad fallaces seculi voluptates miserando lapsu revertentur.

III. Non est hoc loco omittendum, quod (g) Joannes à Cruce in flamma amoris viva scriptum reliquit, præter aspirationes, de quibus hætenus disseruimus, esse aliam aspirationem arcanam, occultam & passivam, quam Deus in anima mirabiliter producit, aspirans illi Spiritum sanctum, qui profundissimè illam absorbet & amorem sui inflammat super omnem gloriam & sensum: in centro enim animæ, quæcumque illa sit, latenter mo-

f Gen. 1. cap. 1. g Cantu. 4.

ratur Deus, sed cum discrimine. In quibusdam inanet velut extraneus in aliena domo, nihil imperans, aut efficiens. In aliis libenter habitat, quasi in propria domo, regens illam & gubernans. Talis est anima, in qua nullus jam appetitus, nullæ imagines, aut formæ creaturarum reperiuntur: huic enim se intimè Deus communicat, hanc amplectitur, in ea quiescit, eique se ipsum revelat eam excitando & ad proportionem notitiæ Divinitatis ipsi concessæ eidem aspirat, illam replens Spiritu sancto, ejusque gloria & bonitate. Cæterum hæc aspiratio passiva ineffabilis est & ab illis vix intelligitur, qui ea felicissimè perfruuntur. Hac igitur prætermissa, quædam breviter de Contemplatione, quæ statum aspirationis subsequitur, pertractanda sunt.

I V. Contemplatio propria Mysticorum functio & optima pars humanæ vitæ, habet pro scopo suo & objecto ipsummet Deum, ut D. Thomas (*h*) testatur: consistit autem in visione quadam suavi, quieta & amabili veritatis æternæ, quam sine discursuum varietate sincerè aspiciat & penetrat, ingenti amore, atque admiratione tantæque certitudine & claritate, ut facie ad faciem, sicut de (*i*) Moyse dicit Scriptura, Deum intueri dicatur, non quemadmodum Beati in gloria, sed minori quodam lumine, caliginoso & fidei innixio, quæ ab eo valde perficitur & clarificatur. Ex cognitione verò accenditur amor & vicissim ex amore ipsa crescit cognitio. Amorem enim ignis est ardens & lucens, & ardens in voluntate inflamat intellectum; impellitque nos ad ibi figendos oculos, ubi est thesaurus, quem diligit cor nostrum, cujus bonitas & pulchritudo cum sit immensa & infinita, acriores iterum amoris flammæ in corde succendit, ex quibus crescit videndi desiderium; nec ullus est finis, donec anima Dilecto adhæreat & unus fiat cum eo spiritus in æternum. Optimè Clemens Alexandrinus: [κ] *Non cessabit qui querit, donec inveniat; cum autem invenerit admirabitur, admirans regnabit.*

h 2, 2, q. 180, art. 3. & 4. *i* Exod. 3. 11. & 5. Stromat.

regnans conquiescet. Est igitur contemplatio, si latinæ vocis notionem respiciamus, (l) rerum occultarum consideratio, seu veritatis investigatio: Theologicè verò accepta, est terminus meditationis, sive considerationis, qui est veritatis quæsitæ & inventæ intuitio. Auctor libri de spiritu & anima inter opera D. Augustini, (m) sic eam definit: *Contemplatio est perspicua veritatis jucunda admiratio.* Consonat Bernardus. (n) *Contemplatio est verus, certusque intuitus animi de quacumque re; sive apprehensio veri non dubia.* Aliter Richardus, (o) aliter alii. (p) Brevissimè D. Thomas, (q) *Contemplatio est divina veritatis simplex intuitus.* Fusiùs & clariùs Jacobus Alvarez, (r) *Est liber, perspicax & certus intuitus Dei ac rerum cœlestium, admirationem inferens, in amorem desinens & ex amore procedens.* Dicitur intuitus, quia non est opus rationis discurrentis & inquirentis veritatem, sicut Meditatio, sed opus intelligentiæ veritatem simpliciter absque discursu inspicientis. Liber autem vocatur ex parte hominis, quia liber esse debet à peccatis, ab affectibus inordinatis & à curis superfluis: ex parte actus, quia animus à rebus terrenis expeditus, quasi avis in aëre, liberrimo motu vagatur, quocumque Deus illum fert: ex parte objecti, quia illum nudum ab imaginibus sensibilibus, vel in ipsis sibi patefactum contemplatur. Est etiam perspicax, id est clarus, apertus & conspicuus, non in lumine gloriæ, sicut in patria, sed in lumine fidei, quam lux sapientiæ perficit & exacuit. Certus præterea est, licet non excludat fidei obscuritatem, quia de rebus divinis eò certiores reddimur, quò clariùs eas perspicimus. Hic verò intuitus admirationem maximam infert, quia licet objecta, quæ contemplamur, jam nobis cognita & perspecta sint, tam novo tamen & insolito modo proponuntur, ut stupenda & mirabilia videantur. Tandem contem-

l Cicero 1. Acad. & 4. de finibus. m Sive Auctoris lib. de spiritu & anima apud August. n lib. 2. de Confid. c. 2. o Lib. 1. de contempl. c. 4. p Vide Maximil. Sandæum myst. Theol. lib. 1. comment. 8. q Suarez tom. 2. de Relig. lib. 2. c. 9. r 2. 2. quæst. 180. art. 1. & 3. Tom. 3. lib. 5. p. 2. cap. 1.

platio ab amore Dei incipit & in amorem definit: tamen enim essentialiter sit actus intellectus, principium nihilominus habet in voluntate, quia ex charitate Dei ad ejus contemplationem incitatur: & quia finis correspondet principio, finis quoque ejus est in affectu, dum in visione rei amatae delectamur & ipsa delectatio magis excitat amorem.

V. Multiplex est objectum circa quod versatur contemplatio. Deus in primis optimus maximus, ut jam supra dictum est, ejusque infinitae perfectiones. Deinde Christus Redemptor noster & quicquid ad illum spectat: B. Virgo, Angeli & Sancti, eorumque dotes & beatitudo; status Ecclesiae militantis & ejusdem persecutiones & triumphi: mundus iste visibilis & omnes creaturae, quatenus perducant nos ad Dei cognitionem & amorem: atque ut uno verbo omnia complectar, quicquid ad meditando assumitur, materia est quoque contemplationis, nisi quod meditatio investigat, contemplatio degustat: illa discurret circa objectum, haec simpliciter intuetur. Causa proxima unde oritur, est Spiritus sanctus median- tibus donis suis, sapientiam praesertim & intellectu. Sapientia enim confert intellectui cognitionem altissimam & simplicissimam rerum divinarum, cum quadam mirabili suavitate, sapore, atque dulcedine. Intellectus intellectui nostro superadditur, ut res fidei intimius penetraret, & subtilius apprehendat. Scientia fidei veritates manifestat rationibus capacitati nostrae accommodatis, elevatque spiritum nostrum a creaturis ad Creatorem & ab eis cor nostrum avellit, docens nos aspicere ea quae habent a Deo, & bonum quod per illas nobis confert. Consilium perficit mentem nostram, ut se mobilem praebet ad dictamina Dei & ut discernat in quavis occasione quid faciendum aut fugiendum sit. Pietas voluntatem exornat, & excitat in ea piam affectionem ad opera divini cultus & misericordiae erga proximos. Neque enim otiosa est contemplatio, sed practica esse debet & dirigere non so-

lūm ad cognitionem & amorem, verū etiam ad operandum & exequendum quod Deus jubet. Fortitudo corroborat ad opera difficillima, vires naturæ excedentia, ita ut exeamus ab ipsa contemplatione quasi leones dæmoni formidabiles. Timor denique imprimi cordi magnam erga Deum reverentiam & in prosperis atque adversis nos divinæ voluntati perfectissimè subdit. Plura de his Scriptores Mystici. (f) Dionysius Richelius, post dona Spiritus sancti tres adhuc causas contemplationis enumerat: fervidum scilicet amorem Dei, abstractionem mentis ab omni operatione circa res creatas & conatum mentis ad extensionem, ac defectionem suam in Deo. Et amor quidem admirabili circulo causa simul est & effectus contemplationis, ut supra in ejus definitione notatum est. Abstractio autem pertinet ad præparationem ipsius, ut idem Dionysius alibi (r) scribit. Quod verò de conatu dicit prudenter intelligendum est: nam contemplatio donum Dei est, quæ neque industria nostra, neque labore comparari potest; quia tamen dispositivè, ut aiunt, nos circa eam aliquid agimus, ad hoc applicare conatum nostrum debemus, ut præviis dispositionibus ad eam præparemur; abnegatione nimirum, mortificatione, puritate vitæ, meditatione, jugi præsentia Dei & exercitio aspirationum. *Status enim divinus*, teste Hesychio, (u) *nascitur in animo nostro ex continua Dei memoria & assidua ejus invocatione*. Per vitam verò practicam, sive activam, ut ait Olympiodorus, (x) quæ est veluti prævia introductio ad theoreticam, pervenimus ad contemplandam divinarum rerum sublimitatem. Ut enim tutum non est cum veste natæ, ita nec cum passione aliqua Theologiam attingere, ut sapienter Climacus scribit. (y) His igitur præparationibus ritè præmissis, ad fores divinæ sapientiæ cum magna longanimitate & constantia pulsare

(f) Rusbroch. in regno Deum amantium. Harphius lib. 3. p. 1. c. 10. & 11. Massut. de Carl. connu. lib. 4. Alvarez tom. 3. lib. 5. p. 2. c. 4. A. Pont. in Duce spirit. tract. 3. c. 3. §. 1. Bonavent. in tract. de ipsiis. 1. Tra. de contempl. 2. De fonte lucis c. 9. in f. x. Centur. c. 96. y. in eccles. c. 7. v. 12. & Grad. 27.

oportet, quousque ad contemplationem ipsius, ipsa auspice, introducatur; ac tandem ad arcanam cum Deo unionem elevemur, quæ est finis contemplationis & hujus mortalis vitæ suprema beatitudo.

CAP. X. *Indicantur Auctores, qui de contemplatione scripserunt. Quotuplex ea sit. Quæ ejus gradus & status. Exempla diutina probationis & patientia in desolatione. Divisio Animæ & potentiarum ejus secundum Mysticos. Hymnus ad Deum.*

I. **Q**Uæ de contemplatione dicenda forent, paucis verbis perstringo. Quid enim opus pluribus? Patent fontes. Omnes Mystici Scriptores & qui de ea ex professo agunt, Richardus Victorinus libris quinque, Dionysius Carthusianus libris tribus & aliis opusculis, Jacobus Alvarez libro quinto tertii tomi de vita spirituali, Ludovicus à Ponte in suo Duce spirituali; & optimè libris sex Thomas à Jesu; quibus addo eximiam Christi heroinam S. Tereciam. Ab his petenda quæ hîc defunt. Quod si aliquis cupit Mysticorum effata scholastico rigore examinare, Franciscum Suarez consulat in utraque Theologia versatissimum, libro secundo de oratione; & Maximilianum Sandæum in sua mystica Theologia & in ejusdem Clavi sive Onomastico.

II. Inter Ethnicos sapientes plures fuisse divinorum contemplationi intentos ex scriptis Platoniorum liquet & ex historiis. Sed ut notat Albertus verè Magnus, (a) illorum contemplatio ob contemplantium perfectionem erat & ideo extra intellectum minimè procedebat, cujus solius illustratione posse se ad unionem cum summo bono pervenire, neglectâ curâ voluntatis, falsò existimabant. Nostri verò propter amorem Dei est; & ideo ab intellectu transit ad affectum per amorem. Hæc dividitur in acquisitam & infusam. Acquisitam voco, quam propria industria & exercitatione, sed non sine divina cooperatio-

a Lib. de adhaerendo Deo c. 2.]